

PARLEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2012-2013

5 FÉVRIER 2013

PROJET D'ORDONNANCE

**visant à garantir, au sein des
organes de gestion des personnes morales,
une présence équilibrée de femmes
et d'hommes parmi les membres
nommés par le Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale**

Exposé des motifs

Force nous est de constater qu'aujourd'hui seul un nombre restreint de femmes assument des responsabilités au sein des organes de gestion des personnes morales.

Ainsi, les conseils d'administration des sociétés cotées an bourse sont, dans notre pays, composés de seulement 7 % de femmes.

Ce constat, communément appelé « plafond de verre » est le résultat d'une série d'obstacles que rencontrent les femmes pour accéder aux postes à responsabilité et ce, malgré leurs compétences.

Cette situation n'est cependant pas une fatalité et depuis quelques années le législateur bruxellois a par l'adoption des ordonnances du 27 avril 1995 et du 4 septembre 2008 permis d'augmenter significativement la présence de femmes au sein des organes consultatifs ou des organes de gestion des organismes pararéregionaux de droit ou d'intérêt public.

Signalons que ces ordonnances se sont inscrites dans une évolution que l'on a pu constater au niveau européen et belge.

Au niveau européen :

En Suède, la règle est que 33 % des membres des conseils d'administration, aussi bien avec droit de vote qu'avec voix consultative, doivent être des femmes; elles atteignent, dans les faits, quasiment les 40 %.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2012-2013

5 FEBRUARI 2013

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**ertoe strekkende binnen de leden
die door de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering benoemd worden in
de bestuursorganen van rechtspersonen,
een evenwichtige aanwezigheid
van vrouwen en mannen te waarborgen**

Memorie van toelichting

We moeten vandaag helaas vaststellen dat er slechts een beperkt aantal vrouwen verantwoordelijke posities bekleeden in de bestuursorganen van rechtspersonen.

Zo bedraagt het aandeel van vrouwen in de raden van bestuur van de beursgenoteerde vennootschappen van ons land slechts 7 %.

Dit feit, dat in de volksmond « het glazen plafond » genoemd wordt, is het resultaat van een reeks obstakels die vrouwen tegenkomen op hun weg naar verantwoordelijke functies, en dit ondanks hun competenties.

Deze situatie is echter niet onomkeerbaar en sinds een aantal jaren slaagt de Brusselse wetgever er, dankzij de goedkeuring van de ordonnanties van 27 april 1995 en van 4 september 2008, in om de aanwezigheid van vrouwen in de advies- of bestuursorganen van de pararegionale instellingen naar publiek recht of van openbaar belang aanzienlijk uit te breiden.

Deze ordonnanties kaderen in een evolutie die zich afspeelt in België en gans Europa.

Op Europees niveau :

In Zweden is de regel dat 33 % van de leden van de raden van bestuur, zowel deze met stemrecht als diegene met raadgevende stem, van het vrouwelijk geslacht moeten zijn; in realiteit bestaan de raden uit bijna 40 % vrouwen.

En Norvège, depuis janvier 2006, la loi impose un quota de 40 % dans les conseils d'administration des nouvelles entreprises (ainsi d'ailleurs que, depuis 2008, pour les autres entreprises existant avant 2006); s'il y a non-respect de cette règle, plus aucune décision n'est valable.

En France, depuis 2006, les membres d'un même sexe ne peuvent dépasser les 80 % des membres dans les conseils d'administration.

En Suisse, depuis 2005, il existe un quota de 30 % de femmes dans les conseils d'administration pour les entreprises publiques; celles-ci avaient 5 ans pour y parvenir.

En Espagne, depuis 2006, il est exigé une représentation de 40 % de femmes dans les conseils d'administration des sociétés cotées en bourses; elles ont 8 ans pour y parvenir.

Au niveau belge :

Des législations ont été prises successivement en Région flamande, en Wallonie et par l'autorité fédérale afin de promouvoir et parfois de garantir, la participation équilibrée des hommes et des femmes dans les organes des personnes morales qui dépendent directement de ces entités.

En Flandre :

Le décret du 13 juillet 2007 impose un maximum de 2/3 d'un même sexe au sein des organes d'avis et de gestion de l'administration de la Région flamande.

En Wallonie :

Les décrets du 12 février 2004 relatifs au statut de l'administrateur public ont été modifiés en novembre 2007 de manière à imposer à chaque groupe politique reconnu par le Parlement et appelé à proposer à la désignation :

- deux personnes : ces personnes doivent être de sexe différent;
- trois personnes ou plus : un tiers, arrondi à l'unité inférieure ou supérieure la plus proche, au minimum du nombre de personnes proposées par le groupe doivent être des personnes de sexe différent des autres personnes proposées par le groupe.

Le tiers peut déroger à ces obligations en communiquant au Gouvernement, en motivant, l'impossibilité de respecter les obligations.

In Noorwegen legt de wet sinds januari 2006 een quota van 40 % op in de raden van bestuur van de nieuwe ondernemingen (vanaf 2008 geldt dit trouwens ook voor de andere bedrijven die voor 2006 opgericht werden); als deze regel niet nageleefd wordt, is geen enkele beslissing meer geldig.

In Frankrijk mag sinds 2006 het aantal leden van eenzelfde geslacht in de raden van bestuur niet hoger liggen dan 80 %.

In Zwitserland bestaat er sinds 2005 een quota van 30 % vrouwen in de raden van bestuur van overheidsbedrijven; de termijn om deze doelstelling te bereiken bedroeg 5 jaar.

In Spanje wordt er sinds 2006 een vertegenwoordiging van 40 % vrouwen in de raden van bestuur van de beursgenoteerde vennootschappen geëist; ze hebben 8 jaar om deze doelstelling te bereiken.

Op Belgisch niveau :

Er werden opeenvolgend door het Vlaams Gewest, door het Waals Gewest en door de federale overheid wetten bevestigd om de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen te bevorderen en soms te waarborgen in de organen van de rechtspersonen die rechtstreeks onder deze entiteiten ressorteren.

In Vlaanderen :

Het decreet van 13 juli 2007 legt een maximum van 2/3 van eenzelfde geslacht op in de advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid.

In Wallonië :

De decreten van 12 februari 2004 betreffende het statuut van de overheidsbestuurder werden in november 2007 gewijzigd om elke door het Parlement erkende politieke groep het volgende op te leggen : als de groep de aanwijzing voorstelt van :

- twee personen, mogen deze personen niet van hetzelfde geslacht zijn;
- drie personen of meer, mag minstens één derde, afgerond naar de dichtstbijzijnde lagere of hogere eenheid, van het aantal personen die de groep voordraagt niet van hetzelfde geslacht zijn als de overige personen die hij voordraagt.

De derde kan van deze verplichtingen vrijgesteld worden als hij de Regering laat weten dat hij ze onmogelijk kan nakomen, mits motivering.

Le champ d'application de ces décrets couvre toutes les personnes morales pour lesquelles le Gouvernement désigne ou propose la désignation, avec ou sans l'intervention d'un tiers, d'une personne pour siéger au sein de ses organes.

Au niveau fédéral :

Le 16 juin 2011, la Chambre des représentants a adopté un projet de loi modifiant la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, le Code des sociétés et la loi du 19 avril 2002 relative à la rationalisation du fonctionnement et de la gestion de la Loterie Nationale afin de garantir la présence des femmes dans le conseil d'administration des entreprises publiques autonomes, des sociétés cotées et de la Loterie Nationale.

Le projet de loi prévoit qu'un tiers au moins des membres du conseil d'administration désignés par l'État belge ou par une société contrôlée par l'État belge sont de sexe différent de celui des autres membres. Le nombre minimum requis de ces membres de sexe différent est arrondi au nombre entier le plus proche. Si le nombre d'administrateurs de sexe différent n'atteint pas le minimum fixé, le prochain administrateur nommé est de ce sexe, faute de quoi, sa nomination est nulle. Il en va de même si une nomination a pour effet de faire baisser le nombre de ces administrateurs de sexe différent sous ce nombre minimum requis.

S'agissant des sociétés cotées en bourse, le projet de loi prévoit de sanctionner le non-respect de l'obligation de quota par la suspension des avantages financiers ou autres de tous les administrateurs, liés à l'exécution de leurs mandats.

Objectif du projet

Aujourd'hui, par ce projet d'ordonnance, le Gouvernement, motivé par un souhait d'exemplarité, entend poursuivre et approfondir sa politique de promotion d'une représentation équilibrée des femmes et des hommes parmi les membres des organes de gestion.

A l'heure actuelle, une série d'organes de gestion de personnes morales dont le Gouvernement désigne des membres, soit directement soit à l'intervention d'un tiers, échappe encore à cette obligation. En effet, l'ordonnance du 4 septembre 2008 cite nominativement six organismes pararépublicains qui sont soumis à l'obligation de représentation équilibrée mais ne prévoit pas que cette obligation s'applique de manière générale à toutes les désignations au sein des organes de gestion des personnes morales auquel procède le Gouvernement.

Deze decreten zijn van toepassing op alle rechtspersonen voor dewelke de Regering een natuurlijk persoon benoemt of zijn/haar benoeming voorstelt om in hun organen te zeten, met of zonder tussenkomst van een derde partij.

Op federaal niveau :

Op 16 juni 2011 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers een wetsontwerp goedgekeurd tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, van het Wetboek van Vennootschappen en van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, van de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij.

Het wetsontwerp bepaalt dat ten minste een derde van de leden van de raad van bestuur die worden aangewezen door de Belgische Staat of door een door de Belgische Staat gecontroleerde vennootschap van een ander geslacht is dan dat van de overige leden. Het vereiste minimumaantal van die leden van een ander geslacht wordt afgerond naar het dichtstbijzijnde gehele getal. Indien het aantal bestuurders van een ander geslacht kleiner is dan het bij deze bepaling vastgestelde minimum, is de eerstvolgende bestuurder die wordt benoemd van dat geslacht. Zo niet, is zijn benoeming nietig. Hetzelfde geldt indien een benoeming ertoe leidt dat het aantal van die bestuurders van een ander geslacht daalt tot onder dit vereiste minimumaantal.

Voor de beursgenoteerde vennootschappen voorziet het wetsontwerp sancties indien de verplichte quota niet nageleefd worden, door de opschorting, voor alle bestuurders, van de financiële of andere uit de uitvoering van hun mandaat voortkomende voordelen.

Doelstelling van het ontwerp

Vandaag wil de Regering, vanuit haar wens om een voorbeeldrol te vervullen, met dit ontwerp van ordonnantie haar beleid ter bevordering van een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de bestuursorganen verderzetten en versterken.

Thans ontsnappen een reeks bestuursorganen van rechtspersonen waarvan de Regering de leden benoemt, hetzij rechtstreeks, hetzij via de tussenkomst van een derde partij, nog aan deze verplichting. De ordonnantie van 4 september 2008 vermeldt zes pararegionale instellingen bij naam die onderworpen zijn aan de verplichting van de evenwichtige vertegenwoordiging, maar voorziet niet dat deze verplichting op algemene wijze wordt toegepast op alle benoemingen die de Regering uitvoert in de bestuursorganen van de rechtspersonen.

C'est cette situation que le Gouvernement entend faire évoluer. D'une liste nominative nous passerons à l'adoption d'une règle générale.

Commentaire des articles

Article 1er

Cet article n'appelle pas de commentaire.

Article 2

Cet article définit ce qu'il y a lieu d'entendre par organe de gestion. Il s'agit du conseil d'administration ou, à défaut, tout autre organe, quelle que soit sa dénomination, qui dispose des pouvoirs normalement attribués à un conseil d'administration et nécessaires à la réalisation de la mission ou de l'objet social de la personne morale à l'exclusion de sa gestion journalière.

Cette définition est nécessaire dans la mesure où l'organe de gestion de tous les organismes n'est pas systématiquement appelé conseil d'administration bien qu'il en ait les attributions. Cette définition exclut du champ d'application de la présente ordonnance les organes chargés de la gestion journalière des personnes morales visées.

Article 3

Cet article refond et modifie les règles contenues aux articles 2, 3 et 4 de l'ordonnance du 4 septembre 2008.

Il édicte une règle générale applicable aux désignations auxquelles procède le Gouvernement ou un Ministre, soit directement soit à l'intervention d'un tiers, qui devra veiller à une représentation équilibrée des sexes au sein des organes de gestion des personnes morales pour lesquelles il procède aux nominations, conformément au paragraphe 2 de cet article. Ainsi, si le Gouvernement mandate un tiers ou l'un de ses membres pour procéder à une nomination par le biais d'une assemblée générale, l'obligation de représentation équilibrée devra être respectée.

Le paragraphe 2 prévoit qu'1/3 au moins des membres qui sont nommés par la Région de Bruxelles-Capitale ou par une personne morale contrôlée par la Région au sein d'un organe de gestion devront être d'un sexe différent de celui des autres membres nommés par elles. Cette règle suppose qu'un minimum d'un tiers des membres de l'organe de gestion nommés par la Région ou par une personne morale contrôlée par elle sera de sexe différent et dès lors qu'en cas d'impossibilité de respect exact de cette fraction d'1/3, on devra automatiquement arrondir à l'unité supérieur.

Het is deze situatie die de Regering wil veranderen. We willen overschakelen van een namenlijst naar een algemeen geldende regel.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel definieert wat men moet verstaan onder bestuursorgaan. Het betreft de raad van bestuur of bij ontstentenis, elk ander orgaan, ongeacht diens benaming, die over alle bevoegdheden beschikt die normaal gezien toegekend worden aan een raad van bestuur en die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de rechtspersoon, met uitzondering van het orgaan dat verantwoordelijk is voor zijn dagelijks bestuur.

Deze definitie is nodig in die zin dat een bestuursorgaan niet in alle organismen systematisch raad van bestuur genoemd wordt, hoewel het wel dezelfde bevoegdheden heeft. Deze definitie zorgt ervoor dat de organen die verantwoordelijk zijn voor het dagelijks bestuur van de beoogde rechtspersonen niet binnen het toepassingsgebied van deze ordonnantie vallen.

Artikel 3

Dit artikel herzielt en wijzigt de regels vervat in de artikels 2, 3 en 4 van de ordonnantie van 4 september 2008.

Het vaardigt een algemene regel uit die toegepast moet worden op de benoemingen die de Regering of een minister uitvoert, hetzij rechtstreeks, hetzij via de tussenkomst van een derde partij, om een evenwichtige vertegenwoordiging van de geslachten te waarborgen in de bestuursorganen van de rechtspersonen voor dewelke de Regering of de minister de leden benoemt, in overeenstemming met paragraaf 2 van dit artikel. Zo zal, indien de Regering een derde of een van haar leden de opdracht geeft om een benoeming te doen via een algemene vergadering, de verplichting van de evenwichtige vertegenwoordiging nageleefd moeten worden.

Paragraaf 2 bepaalt dat minstens 1/3 van de leden die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of door een door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn in een bestuursorgaan, van een ander geslacht zal moeten zijn dan dat van de overige leden die door hen benoemd zijn. Deze regel veronderstelt dat minimum een derde van de leden die door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn in het bestuursorgaan, van een ander geslacht zal zijn en dat indien deze 1/3 verhouding niet exact kan worden nageleefd, men automatisch zal moeten afronden naar de hogere eenheid.

Le même paragraphe prévoit une sanction de nullité de la nomination qui ne respecterait pas la règle de représentation équilibrée. Il prévoit également l'impossibilité pour les membres, nommés par la Région ou par une personne morale contrôlée par elle, de l'organe non valablement constitué de délibérer valablement. Un délai de trois mois est octroyé au Gouvernement pour se conformer à cette obligation. Ce délai permet d'assurer la sécurité juridique des actes pris par les organes de gestion pendant le temps nécessaire au remplacement d'un membre.

Enfin, afin de répondre à une situation exceptionnelle, il prévoit qu'une seule dérogation, dûment motivée, pourra être accordée – pour un délai maximal d'un an – par le Gouvernement.

Le paragraphe 3 n'appelle pas de commentaire particulier.

Le paragraphe 4 prévoit l'obligation d'adresser au Parlement un rapport annuel d'évaluation de la présente ordonnance. Il est d'application immédiate.

Le paragraphe 5 prévoit le régime transitoire de cette ordonnance en ce qu'il dispose que les nouvelles règles prévues aux 1er, 2ème et 3ème paragraphes seront d'application au fur et à mesure des renouvellements partiels ou intégraux des mandats au sein des conseils d'administration visés par la présente ordonnance. Ainsi, si un organe de gestion composé de dix membres masculins nommés par les autorités régionales ne renouvelait que l'un de ses membres, celui-ci devrait obligatoirement être de sexe féminin. Le fait que cet organe ne comporterait pas encore un tiers de femmes dans ce cas précis n'impliquerait aucune sanction car il relèverait du régime transitoire. En revanche, jusqu'à ce que le tiers soit atteint tout nouveau renouvellement devra obligatoirement être pourvu par des nominations de membres féminins.

Article 4

Cet article prévoit que la présente ordonnance abroge l'ordonnance du 4 septembre 2008 visant à garantir la présence équilibrée de femmes et d'hommes dans les conseils d'administration des organismes para-régionaux de droit ou d'intérêt public.

La Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics, des Transports, de l'Informatique régionale et communale et du Port de Bruxelles,

Brigitte GROUWELS

Dezelfde paragraaf voorziet een sanctie, namelijk de nietigheid van de benoeming die de regel van de evenwichtige vertegenwoordiging niet naleeft. Hij voorziet tevens de onmogelijkheid voor de leden van het niet geldig samengesteld orgaan die door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn, om geldige beslissingen te nemen. De Regering beschikt over een termijn van drie maanden om aan deze verplichting te voldoen. Dankzij deze termijn kan de rechtszekerheid gewaarborgd worden van de handelingen die de bestuursorganen genomen hebben tijdens de periode die nodig is om een lid te vervangen.

Ten slotte, teneinde te beantwoorden aan een uitzonderlijke situatie, bepaalt deze paragraaf dat één enkele met redenen beklede uitzondering door de Regering zal kunnen worden toegekend, die maximaal een jaar geldig is.

Paragraaf 3 behoeft geen bijzondere toelichting.

Paragraaf 4 voorziet de verplichting om jaarlijks een evaluatieverslag van deze ordonnantie over te maken aan het Parlement. Deze paragraaf is onmiddellijk van toepassing.

Paragraaf 5 bepaalt de overgangsregeling van deze ordonnantie, waarin gesteld wordt dat de nieuwe regels voorzien in de paragrafen 1, 2 en 3 stapsgewijs van toepassing zullen worden bij gedeeltelijke of volledige vernieuwingen van de mandaten in de raden van bestuur die beoogd worden door deze ordonnantie. Zo zou, indien een bestuursorgaan, bestaande uit tien door de gewestelijke overheid benoemde mannelijke leden, slechts een van zijn leden zou vernieuwen, dit nieuwe lid verplicht van het vrouwelijke geslacht moeten zijn. Het feit dat dit orgaan in dit precieze geval nog niet voor een derde uit vrouwen zou bestaan, zou geen enkele sanctie met zich meebrengen aangezien dit onder de overgangsregeling zou vallen. Daarentegen zal elke nieuwe vernieuwing verplicht ingevuld moeten worden door middel van de benoeming, van vrouwelijke leden totdat het een-derdequotum behaald is.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt dat deze ordonnantie de ordonnantie van 4 september 2008 ertoe strekkende in de raden van bestuur van de pararegionale instellingen naar publiek recht of van openbaar belang een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen te waarborgen, opheft.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Openbare Werken, Vervoer, Gewestelijke en Gemeentelijke Informatica en de Haven van Brussel,

Brigitte GROUWELS

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
SOU MIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ÉTAT**

AVANT-PROJET D'ORDONNANCE

**visant à garantir, au sein des organes de gestion
des personnes morales, une présence équilibrée
de femmes et d'hommes parmi les membres
nommés par le Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale**

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition du Ministre chargé de l'Égalité des Chances,

Après concertation,

ARRÊTE :

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Pour l'application de la présente ordonnance, l'on entend par :

1° « Organe de gestion » : le conseil d'administration de la personne morale ou, à défaut, tout autre organe, quelle que soit sa dénomination, qui dispose des pouvoirs normalement attribués à un conseil d'administration et nécessaires à la réalisation de la mission ou de l'objet social de la personne morale à l'exclusion de sa gestion journalière;

2° « Membre » : personne physique nommée pour siéger au sein de l'organe de gestion à l'exclusion du membre de droit.

Article 3

§ 1er. – Lorsque le Gouvernement ou un Ministre, nomme ou propose la nomination, avec ou sans l'intervention d'un tiers, d'une personne physique pour siéger au sein de l'organe de gestion d'une personne morale, et ce, conformément à l'ordonnance ou à l'arrêté portant création de ladite personne morale ou à ses statuts, l'obligation prévue au paragraphe 2 du présent article doit être respectée. Sont exclus de l'application de la présente ordonnance, les membres de droit de l'organe de gestion.

§ 2. – Un tiers au moins des membres de l'organe de gestion nommés par la Région de Bruxelles-Capitale ou par une personne morale contrôlée par la Région de Bruxelles-Capitale sont de sexe différent de celui des autres membres. Si le nombre de membres de l'organe de gestion de sexe différent n'atteint pas le minimum fixé par la présente disposition, le prochain membre nommé est de ce sexe, faute de quoi, sa nomination est nulle. Il en va de même si une nomination a pour effet de faire baisser le nombre des membres de sexe différent sous ce nombre minimum requis.

**VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
ONDERWORPEN AAN HET ADVIES
VAN DE RAAD VAN STATE**

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

**ertoe strekkende in de bestuursorganen
van rechtspersonen benoemd door
de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
een evenwichtige aanwezigheid
van vrouwen en mannen te waarborgen**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voorstel van de Minister belast met Gelijke Kansen,

Na beraadslaging,

BESUIT :

Artikel 1

Onderhavige ordonnantie regelt een aangelegenheid beoogd in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit besluit, wordt verstaan onder :

1° « Bestuursorgaan » : de raad van bestuur van de rechtspersoon of, bij ontstentenis, elk ander orgaan, ongeacht diens benaming, die over alle bevoegdheden beschikt die normaal gezien toegekend worden aan een raad van bestuur en die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de rechtspersoon, met uitzondering van het orgaan dat verantwoordelijk is voor zijn dagelijks bestuur;

2° « Lid » : natuurlijke persoon die benoemd wordt om zitting te hebben in het bestuursorgaan, met uitzondering van het lid van rechtswege.

Artikel 3

§ 1. – Wanneer de Regering of een minister een natuurlijke persoon benoemt of zijn/haar benoeming voorstelt, met of zonder tussenkomst van een derde partij, om in het bestuursorgaan van een rechtspersoon te zetelen, en dit in overeenstemming met de ordonnantie of het besluit tot oprichting van deze rechtspersoon of zijn statuten, moet de verplichting voorzien in paragraaf 2 van dit artikel nageleefd worden. De leden van rechtswege van het bestuursorgaan vallen niet onder de toepassing van deze ordonnantie.

§ 2. – Ten minste een derde van de leden van het bestuursorgaan, die worden benoemd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of door een door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gecontroleerde rechtspersoon, is van een ander geslacht dan dat van de overige leden. Indien het aantal leden van het bestuursorgaan van een ander geslacht kleiner is dan het bij deze bepaling vastgestelde minimum, is het eerstvolgende lid dat wordt benoemd van dat geslacht. Zo niet, is zijn benoeming nietig. Hetzelfde geldt indien een benoeming ertoe leidt dat het aantal van de leden van een ander geslacht daalt tot onder dit vereiste minimumaantal.

L'organe de gestion qui n'est pas composé conformément à la présente disposition dispose d'un délai de trois mois pour s'y conformer. A défaut, il ne peut valablement délibérer.

Toutefois, une dérogation unique dûment motivée pourra être accordée – pour un délai maximal d'un an – par le Gouvernement.

§ 3. – Lorsqu'un tiers propose au Gouvernement ou à un Ministre la nomination d'un membre au sein de l'organe de gestion d'une personne morale, il est tenu de proposer deux candidats de sexe différent. Le Gouvernement procédera au choix entre ces deux candidats en tenant compte de l'obligation de résultat visée au paragraphe 2 du présent article.

Lorsque cette règle n'est pas respectée, le Gouvernement ou le Ministre renvoi la proposition.

§ 4. – Chaque année, le Gouvernement soumet au Parlement un rapport d'évaluation sur l'exécution de la présente ordonnance.

§ 5. – A titre transitoire, pour les personnes morales dont l'organe de gestion a été constitué et composé avant l'entrée en vigueur de la présente ordonnance, les obligations visées aux 1er, 2ème et 3ème paragraphes du présent article s'appliqueront à l'occasion du prochain renouvellement partiel ou intégral des mandats au sein de l'organe de gestion.

Article 4

La présente ordonnance annule et remplace l'ordonnance du 4 septembre 2008 visant à garantir la présence équilibrée de femmes et d'hommes dans les conseils d'administration des organismes para-régionaux de droit ou d'intérêt public.

Bruxelles, le

La Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics, des Transports, de l'Informatique régionale et communale et du Port de Bruxelles,

Brigitte GROUWELS

Het bestuursorgaan dat niet conform deze bepaling samengesteld is, beschikt over een termijn van drie maanden om zich in regel te stellen. Zo niet kan het geen geldige besluiten nemen.

De Regering zal echter een met redenen beklede uitzondering kunnen toekennen, die maximaal een jaar geldig is.

§ 3. – Wanneer een derde partij aan de Regering of aan een minister de benoeming van een lid in het bestuursorgaan van een rechtspersoon voorstelt, dient deze twee kandidaten van een verschillend geslacht voor te stellen. De Regering zal een keuze maken tussen deze twee kandidaten waarbij ze rekening houdt met de resultaatsverbintenis bedoeld in paragraaf 2 van dit artikel.

Indien deze regel niet nageleefd werd, wijst de Regering of de minister het voorstel af.

§ 4. – De Regering legt jaarlijks een evaluatieverslag over de uitvoering van deze ordonnantie voor aan het Parlement.

§ 5. – Voor de rechtspersonen wiens bestuursorgaan opgericht en samengesteld werd vóór de inwerkingtreding van deze ordonnantie zullen, bij wijze van overgangsregeling, de verplichtingen bedoeld in paragraaf 1, 2 en 3 van dit artikel van toepassing worden bij de eerstvolgende gedeeltelijke of volledige vernieuwing van de mandaten in het bestuursorgaan.

Artikel 4

Deze ordonnantie vernietigt en vervangt de ordonnantie van 4 september 2008 ertoe strekkende in de raden van bestuur van de pararegionale instellingen naar publiek recht of van openbaar belang een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen te waarborgen.

Brussel,

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Openbare Werken, Vervoer, Gewestelijke en Gemeentelijke Informatica en de Haven van Brussel,

Brigitte GROUWELS

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures, le 19 juillet 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 24 septembre 2012, sur un avant-projet d'ordonnance « visant à garantir la présence équilibrée de femmes et d'hommes au sein des organes de gestion des personnes morales nommés par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale », a donné l'avis (n° 51.766/1) suivant :

En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ⁽¹⁾, et l'accomplissement des formalités prescrites.

*
* *

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet d'ordonnance soumis pour avis a pour objet de garantir une représentation équilibrée des femmes et des hommes au sein de l'organe de gestion des personnes morales, en ce qui concerne les membres qui sont nommés par la Région de Bruxelles-Capitale (ci-après : la Région) ou par une personne morale contrôlée par la Région. Un tiers au moins de ces membres doivent être de sexe différent de celui des autres membres. L'organe de gestion qui n'est pas composé conformément à ce régime dispose d'un délai de trois mois pour s'y conformer, sinon il ne peut valablement délibérer. Toutefois, le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale (ci-après : le Gouvernement) peut accorder une dérogation unique dûment motivée pour un délai maximal d'un an. À titre transitoire, pour les personnes morales dont l'organe de gestion est constitué et composé avant l'entrée en vigueur de l'ordonnance à l'examen, l'obligation ne s'applique qu'à partir du prochain renouvellement partiel ou intégral des mandats au sein de l'organe de gestion. La réglementation en projet se substitue à celle de l'ordonnance du 4 septembre 2008 « visant à garantir la présence équilibrée de femmes et d'hommes dans les conseils d'administration des organismes pararégionaux de droit ou d'intérêt public ».

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

3. Le délégué a déclaré que l'obligation de représentation équilibrée ne concerne que les membres de l'organe de gestion qui sont nommés par le Gouvernement ou par une personne morale contrôlée par la Région et que la réglementation en projet s'applique à toutes les personnes morales dont l'organe de gestion est ainsi constitué en tout ou en partie, qu'elles soient cotées en bourse ou non. Toutefois, ce point de vue ne s'exprime pas suffisamment dans le projet, ce qui ne favorise pas la sécurité juridique. À cet égard, il semble que c'est plus particulièrement l'article 3, § 2, du projet qui doit être adapté, dès lors que l'on pourrait également en inférer que le quota porte sur l'organe de gestion dans son ensemble. Tel est également le cas de l'exposé des motifs, dont on pourrait déduire que la réglementation en projet ne s'applique qu'aux organes de gestion dont les membres sont nommés dans leur totalité par le Gouvernement ou par une personne morale contrôlée par la Région, de sorte que cet exposé donne également à penser que le quota porte sur l'organe de gestion dans son ensemble. Les

(1) S'agissant d'un avant-projet d'ordonnance, on entend par fondement juridique la conformité aux normes supérieures.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 19 juli 2012 door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen, verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 24 september 2012, van advies te dienen over een voorontwerp van ordonnantie « ertoe strekkende in de bestuursorganen van rechtspersonen benoemd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, een evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen te waarborgen », heeft het volgende advies (nr. 51.766/1) gegeven :

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van ordonnantie strekt ertoe een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen te waarborgen in het bestuursorgaan van rechtspersonen, wat betreft de leden die worden benoemd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna : het Gewest) of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon. Ten minste één derde van die leden dient van een ander geslacht te zijn dan dat van de overige leden. Het bestuursorgaan dat niet conform deze regeling is samengesteld, beschikt over drie maanden om zich in regel te stellen, zo niet kan het geen geldige besluiten nemen. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering (hierna : de Regering) kan evenwel een met redenen omklede uitzondering toekennen die maximaal één jaar geldig is. Voor de rechtspersonen waarvan het bestuursorgaan is opgericht en samengesteld vóór de inwerkingtreding van de voorliggende ordonnantie, geldt de verplichting bij wijze van overgangsmaatregel slechts vanaf de eerstvolgende gedeeltelijke of volledige vernieuwing van de mandaten in het bestuursorgaan. De ontworpen regeling komt in de plaats van de regeling opgenomen in de ordonnantie van 4 september 2008 « ertoe strekkende in de raden van bestuur van de pararegionale instellingen naar publiek recht of van openbaar belang een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen te waarborgen ».

VOORAFGAANDE OPMERKING

3. De gemachtigde heeft verklaard dat de verplichting van evenwichtige vertegenwoordiging enkel betrekking heeft op de leden van het bestuursorgaan die benoemd worden door de Regering of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon, en dat de ontworpen regeling van toepassing is op alle rechtspersonen waarvan het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk op die wijze is samengesteld, ongeacht of zij beursgenoteerd zijn of niet. Die strekking wordt evenwel onvoldoende tot uitdrukking gebracht in het ontwerp, wat niet bevorderlijk is voor de rechtszekerheid. Inzonderheid artikel 3, § 2, van het ontwerp lijkt in dat opzicht te moeten worden aangepast, aangezien uit die paragraaf ook zou kunnen worden afgeleid dat het quotum betrekking heeft op het gehele bestuursorgaan. Dat is eveneens het geval voor de memorie van toelichting, waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de ontworpen regeling enkel geldt voor de bestuursorganen waarvan de leden volledig door de Regering of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon worden benoemd, zodat

(1) Aangezien het om een voorontwerp van ordonnantie gaat, wordt daarvoor de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

observations formulées ci-après portent sur la réglementation en projet telle qu'elle est explicitée et précisée par le délégué.

COMPÉTENCE DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE

4. Aucun problème de compétence ne se pose dans la mesure où l'obligation de représentation équilibrée ne concerne que les membres de l'organe de gestion de la personne morale qui sont nommés par le Gouvernement ou par une personne morale contrôlée par la Région, et non pas les autres membres de cet organe de gestion. Toutefois, ce n'est pas tout à fait le cas pour les sanctions prévues à l'article 3, § 2, alinéas 1er et 2, du projet, à savoir la disposition énonçant que la désignation qui n'est pas conforme au quota est nulle et que l'organe de gestion, qui n'est pas composé conformément à l'alinéa 1er de ce paragraphe, ne peut plus délibérer valablement. En effet, dans la mesure où ce régime de sanction s'applique également à l'organe de gestion des personnes morales de droit public qui, sur le plan de la répartition des compétences, ressortissent à une autre autorité, ou à l'organe de gestion de personnes morales de droit privé, la Région n'est pas compétente pour adopter ce régime. Pour ces personnes morales, seule l'autorité matériellement compétente peut instaurer pareille sanction. Sur ce point, la Région ne peut pas davantage se prévaloir de l'article 10 de la loi spéciale du 8 août 1980 « de réformes institutionnelles », les conditions n'étant manifestement pas remplies à cet effet. En ce qui concerne cet aspect de la réglementation, il convient dès lors de mieux délimiter le projet du point de vue de la répartition des compétences.

EXAMEN DU TEXTE

Observation générale

5.1. La réglementation en projet implique que le Gouvernement ne dispose plus dans tous les cas d'un pouvoir discrétionnaire pour choisir les candidats qu'il juge les plus aptes, après comparaison de leurs titres et mérites, à exercer les fonctions au sein de l'organe de gestion. En effet, le respect obligatoire du quota peut emporter qu'un administrateur soit choisi du fait de sa seule appartenance à un sexe déterminé. À cet égard, on peut faire référence *mutatis mutandis* aux observations formulées par le Conseil d'État, section de législation, dans l'avis 49.473/AV du 26 avril 2011 sur une proposition de loi « modifiant la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, le Code des sociétés et la loi du 19 avril 2002 relative à la rationalisation du fonctionnement et de la gestion de la Loterie Nationale afin de garantir la présence des femmes dans le conseil d'administration des entreprises publiques autonomes et des sociétés cotées et de la Loterie Nationale » :

« 11. L'option retenue dans la proposition de loi d'imposer un quota absolu et inconditionnel sanctionné appelle, au regard du principe de proportionnalité ⁽²⁾, que traduit le dernier critère dégagé par la Cour constitutionnelle ⁽³⁾, les réserves suivantes.

12. Le système envisagé, en ce qu'il s'applique à des entreprises publiques économiques, à savoir celles régies par la loi du 21 mars 1991 précitée et à la Loterie Nationale, ne concerne que les administrateurs désignés par l'État belge. En d'autres termes, par le fait de la mesure, le législateur

(2) Note de bas de page 12 de l'avis cité : Voir S. Van Drooghenbroeck et I. Hachez, « L'introduction de l'égalité entre les hommes et les femmes dans la Constitution », *Rev. b. dr. const.*, 2002, p. 168.

(3) Ce critère est rédigé comme suit : « la mesure d'action positive ne doit pas restreindre inutilement les droits d'autrui (article 10, § 2, de la loi anti-racisme, article 10, § 2, de la loi générale anti-discrimination et article 16, § 2, de la loi « genre ») (Cour constitutionnelle, arrêt 17/2009 du 12 février 2009).

ook vanuit de memorie de perceptie ontstaat dat het quotum slaat op het gehele bestuursorgaan. De opmerkingen die hierna worden gemaakt, hebben betrekking op de ontworpen regeling zoals ze is verduidelijkt en gepreciseerd door de gemachtigde.

BEVOEGDHEID VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Voor zover de verplichting van evenwichtige vertegenwoordiging enkel betrekking heeft op de leden van het bestuursorgaan van de rechtspersoon die benoemd worden door de Regering of een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon, en niet op de andere leden van dat bestuursorgaan, stelt zich geen bevoegdheidsprobleem. Dat laatste is evenwel niet geheel het geval voor de sancties die worden voorzien in artikel 3, § 2, eerste en tweede lid, van het ontwerp, met name de bepaling dat de aanstelling die niet conform het quotum is, nietig is en dat het bestuursorgaan dat niet is samengesteld overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van die paragraaf geen geldige beslissingen meer kan nemen. Immers, voor zover die sanctieregeling ook van toepassing is op het bestuursorgaan van publieke rechtspersonen die bevoegdheidsrechtelijk onder een andere overheid ressorteren of op het bestuursorgaan van private rechtspersonen, is het Gewest niet bevoegd om die regeling aan te nemen. Voor die rechtspersonen kan enkel de materieelrechtelijk bevoegde overheid een dergelijke sanctie invoeren. Het Gewest kan zich wat dat betreft evenmin beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 « tot hervorming der instellingen », aangezien de voorwaarden daartoe kennelijk niet worden vervuld. Het ontwerp dient dan ook, wat dit aspect van de regeling betreft, bevoegdheidsrechtelijk beter te worden afgebakend.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

5.1. De ontworpen regeling heeft tot gevolg dat de Regering niet langer in alle gevallen over een discretionaire bevoegdheid beschikt om de kandidaten te kiezen die ze, na vergelijking van de titels en verdiensten, het meest bekwaam acht om de functies binnen het bestuursorgaan uit te oefenen. De verplichte naleving van het quotum kan er immers toe leiden dat een bestuurder wordt gekozen enkel op grond van het feit dat hij van een bepaald geslacht is. In dat verband kan *mutatis mutandis* worden verwezen naar wat de Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft opgemerkt in advies 49.473/AV van 26 april 2011 over een wetsvoorstel « tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en tot wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij » :

« 11. De mogelijkheid die in het wetsvoorstel wordt opgenomen om een absoluut en onvoorwaardelijk quotum op te leggen waaraan sancties verbonden zijn, geeft aanleiding tot het volgende voorbehoud ten aanzien van het evenredigheidsbeginsel ⁽²⁾, weergegeven in het laatste criterium dat het Grondwettelijk Hof naar voren brengt ⁽³⁾.

12. Het beoogde systeem betreft slechts de bestuurders die door de Belgische Staat worden aangewezen, doordat het geldt voor economische overheidsbedrijven, met name die welke geregeld worden door de voornoemde wet van 21 maart 1991, en voor de Nationale Loterij. Met andere

(2) Voetnoot 12 van liet geciteerde advies : Zie S. Van Drooghenbroeck en I. Hachez, « L'introduction de l'égalité entre les hommes et les femmes dans la Constitution », *Rev. b. dr. const.*, 2002, p. 168.

(3) Dat criterium luidt : « de maatregel van positieve actie mag de rechten van derden niet onnodig beperken (artikel 10, § 2, van de antiracismewet, artikel 10, § 2, van de algemene antidiscriminatie wet en artikel 16, § 2, van de Genderwet » (Grondwettelijk Hof, arrest 17/2009 van 12 februari 2009).

fédéral prévoit de limiter le seul pouvoir de nomination de l'autorité publique, ce en quoi il ne paraît pas critiquable ⁽⁴⁾.

Cependant, même conçue comme une limitation que l'autorité publique se donne à elle-même, la validité de la règle du quota doit, en termes de proportionnalité, s'apprécier en droit interne au regard des articles 10 et 11 de la Constitution ainsi que, sur le plan du respect du droit international et européen, en tenant compte notamment de la jurisprudence développée par la Cour de Justice de l'Union européenne (ci-après CJUE).

13. L'obligation imposée comme telle de respecter un quota de femmes ou d'hommes dans la composition du conseil d'administration d'une entreprise publique économique ou de la Loterie Nationale n'apparaît pas en soi de nature à restreindre inutilement les droits des uns ou des autres, mais à la condition :

- qu'elle permette une comparaison des titres et mérites des candidats de sexe différent ⁽⁵⁾;
- qu'elle n'oblige à choisir une personne d'un sexe déterminé que pour autant que cette personne présente des titres et mérites comparables à ceux d'un ou plusieurs autres candidats de l'autre sexe avec qui elle entre en concurrence et qui sont, comme elle, jugés aptes à la fonction à pourvoir.

La règle du quota ne peut en effet dispenser l'autorité publique investie du pouvoir de nomination de procéder à la comparaison des titres et mérites ⁽⁶⁾ et le respect de cette obligation doit apparaître de la motivation de l'acte de nomination.

Or, tel ne semble pas être nécessairement le cas dans le système instauré par la proposition de loi qui, par le fait de la fixation d'un quota absolu à respecter de manière inconditionnelle, pourrait aboutir à contraindre l'autorité publique investie du pouvoir de nomination à choisir une personne d'un sexe déterminé par le seul motif qu'elle est de ce sexe ⁽⁷⁾, c'est-à-dire indépendamment de ses titres et mérites.

14. La CJUE a eu, à plusieurs reprises, l'occasion d'examiner la validité d'actions positives prises dans le secteur public pour promouvoir une répartition équilibrée des sexes en matière d'emploi.

15. Ainsi, dans l'arrêt Badeck, la CJUE a considéré ce qui suit :

« 22. [...] (L)a Cour a, au point 33 de l'arrêt Marschall, précité, jugé que, contrairement à la réglementation en cause dans l'affaire Kalanke, précitée, une réglementation nationale qui comporte une clause d'ouverture ne dépasse pas les limites de l'exception prévue à l'article 2, paragraphe 4, de la directive si, dans chaque cas individuel, elle garantit aux candidats masculins ayant une qualification égale à celle des candidats

(4) *Note de bas de page 13 de l'avis cité* : Voir avis 41.765/1 donné le 19 décembre 2006 sur un projet devenu le décret de l'Autorité flamande du 13 juillet 2007 portant promotion d'une participation plus équilibrée d'hommes et de femmes dans les organes d'avis et d'administration de l'Autorité flamande (*Doc. parl.*, VI. Parl., 2006-2007, n° 1150/1, pp. 23-29).

(5) *Note de bas de page 14 de l'avis cité* : Sur l'obligation de procéder à une comparaison des titres et mérites des candidats à une nomination comme administrateur d'une entreprise publique économique, voir CE, Matthis, n° 118.044, 4 avril 2003.

(6) *Note de bas de page 15 de l'avis cité* : CE, Van Brantegem, n° 196.546, 1er octobre 2009.

(7) *Note de bas de page 16 de l'avis cité* : La nomination d'un administrateur pourrait même être compromise par le défaut d'un candidat du sexe requis pour assurer le respect du quota.

woorden, door toedoen van de maatregel beperkt de federale wetgever alleen de benoemingsbevoegdheid van de overheidsinstantie. In dezen is hij niet aan kritiek onderhevig ⁽⁴⁾.

Echter, zelfs indien de geldigheid van de quotumregel wordt opgevat als een beperking die de overheidsinstantie aan zichzelf oplegt, moet ze, in termen van evenredigheid, in het intern recht beoordeeld worden in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Tevens moet ze, op het stuk van de naleving van het internationaal en Europees recht, beoordeeld worden door met name rekening te houden met de door het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna HvJEU genoemd) ontwikkelde rechtspraak.

13. De onverkort opgelegde verplichting om een quotum na te leven van vrouwen of mannen in de samenstelling van de raad van bestuur van een economisch overheidsbedrijf of van de Nationale Loterij, beknot, naar het zich laat aanzien, niet nodeloos de rechten van de enen of de anderen, echter op voorwaarde :

- dat deze verplichting een vergelijking mogelijk maakt van de aanspraken en verdiensten van de kandidaten van verschillend geslacht ⁽⁵⁾;
- dat door deze verplichting een persoon van een bepaald geslacht slechts moet worden gekozen voor zover de aanspraken en verdiensten van deze persoon vergelijkbaar zijn met die van een of meerdere andere kandidaten van het andere geslacht met wie hij wedijvert en die, zoals hij, geschikt worden bevonden voor de vacante functie.

De quotumregel kan de met benoemingsbevoegdheid beklede overheidsinstantie immers niet ontslaan van de verplichting de aanspraken en verdiensten te vergelijken ⁽⁶⁾, en het naleven van deze verplichting moet blijken uit de motivering van de akte van benoeming.

Het laat zich echter niet aanzien dat zulks het geval is in de regeling die het wetsvoorstel invoert. Doordat het een absoluut quotum vaststelt dat onvoorwaardelijk moet worden nageleefd, zou het wetsvoorstel er kunnen toe leiden dat de met benoemingsbevoegdheid beklede overheidsinstantie een persoon kiest van een bepaald geslacht op grond alleen van het feit dat hij van dat geslacht is ⁽⁷⁾, dat wil zeggen los van zijn aanspraken en verdiensten.

14. Het HvJEU heeft meermalen de gelegenheid gehad om de geldigheid te onderzoeken van positieve acties in de overheidssector ter bevordering van een evenwichtige verdeling van de geslachten inzake tewerkstelling.

15. Aldus heeft het HvJEU in het arrest Badeck het volgende geoordeeld :

« 22. [...] het Hof [oordeelde] in punt 33 van het arrest Marschall, dat, anders dan de regeling die in het arrest Kalanke aan de orde was, een nationale regeling die een openingsclausule bevat, de grenzen van de uitzondering van artikel 2, lid 4, van de richtlijn niet overschrijdt indien zij, in elk individueel geval, mannelijke kandidaten met gelijke kwalificaties als vrouwelijke kandidaten waarborgt, dat de sollicitaties worden

(4) *Voetmoot 13 van het geciteerde advies* : Zie advies 41.765/1, gegeven op 19 december 2006 over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van de Vlaamse overheid van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid (*Parl.St.*, VI. Parl. 2006-2007, nr. 1150/1, 23-29).

(5) *Voetmoot 14 van het geciteerde advies* : Over de verplichting om de aanspraken en verdiensten te vergelijken van de kandidaten voor een benoeming als bestuurder van een economisch overheidsbedrijf, zie RvS, Matthis, nr. 118.044, 4 april 2003.

(6) *Voetmoot 15 van het geciteerde advies* : RvS, Van Brantegem, nr. 196.546, 1 oktober 2009.

(7) *Voetmoot 16 van het geciteerde advies* : De benoeming van een bestuurder zou zelfs in het gedrang kunnen komen doordat er geen kandidaat van het vereiste geslacht is om het quotum na te leven.

féminins que les candidatures font l'objet d'une appréciation objective qui tient compte de tous les critères relatifs à la personne des candidats et écarte la priorité accordée aux candidats féminins, lorsqu'un ou plusieurs de ces critères font pencher la balance en faveur du candidat masculin.

23. Il s'ensuit qu'une action qui vise à promouvoir prioritairement les candidats féminins dans les secteurs de la fonction publique où les femmes sont sous représentées doit être considérée comme étant compatible avec le droit communautaire :

- lorsqu'elle n'accorde pas de manière automatique et inconditionnelle la priorité aux candidats féminins ayant une qualification égale à celle de leurs concurrents masculins et
- lorsque les candidatures font l'objet d'une appréciation objective qui tient compte des situations particulières d'ordre personnel de tous les candidats. »⁽⁸⁾.

La notion de « clause d'ouverture » est qualifiée, dans la jurisprudence de la CJUE, comme la « clause selon laquelle les femmes ne doivent pas être promues par priorité si des motifs tenant à la personne d'un candidat masculin font pencher la balance en sa faveur »⁽⁹⁾.

L'application de cette jurisprudence à l'obligation faite, sans possibilité d'y déroger, de respecter un quota d'un tiers de femmes ou d'hommes dans un conseil d'administration tant dans le cas d'une entreprise publique économique que de la Loterie Nationale emporte le risque sérieux de se heurter aux principes d'admissibilité d'une action positive en faveur des personnes d'un sexe déterminé tels que les a dégagés la CJUE⁽¹⁰⁾. En effet, le respect d'un tel quota peut conduire, dans certaines situations, à choisir un administrateur du sexe requis pour l'unique raison que le quota n'est pas atteint. Ce choix se fera donc indépendamment d'une appréciation objective des situations particulières d'ordre personnel de tous les candidats, une priorité devant, aux termes de la loi, être accordée à ce candidat même s'il est sous-qualifié par rapport à d'autres dès lors que ceux-ci sont de l'autre sexe⁽¹¹⁾.

16. En conclusion, si le dispositif de la proposition de loi poursuit un objectif qui s'inscrit dans les prévisions de la notion d'action positive au sens où l'entendent tant le droit interne que le droit international et, plus particulièrement, européen, à savoir promouvoir une présence mieux équilibrée des femmes et des hommes dans les organes dirigeants des entreprises publiques économiques ainsi qu'à la Loterie Nationale, il n'en

(8) *Note de bas de page 17 de l'avis cité* : CJUE, 28 mars 2000, n° C-158/97, Badeck e.a., *Jur. CJUE* 2000, I, 1875, concl. A. Saggio. Voir également CJUE 17 octobre 1995, n° C-450/93, Kalanke / Freie Hansestadt Bremen, *Jur. CJUE* 1995, I, 3051, considérant 23, concl. G. Tesaurò; CJUE, 11 novembre 1997, n° C-409/95, Marschall / Land Nordrhein-Westfalen, *Jur. CJUE* 1997, I, 6363, considérant 33, concl. F. Jacobs et CJUE 6 juillet 2000, n° C-407/98, Abrahamsson, *Jur. CJUE* 2000, I-05539, considérant 20.

(9) *Note de bas de page 18 de l'avis cité* : CJUE, Badeck e.a., précité, considérant 18.

(10) *Note de bas de page 19 de l'avis cité* : Pour une synthèse de la jurisprudence de la CJUE, voir D. Cuyper et C. Van Vyve, « *De criteria voor positieve actie in de rechtspraak van de hoogste rechtscolleges* », in C. Bayart, S. Sottiaux, S. Van Drooghenbroeck (éds.), *Actualités du droit de la lutte contre la discrimination*, Bruges, Die Keure, 2010, p. 272; M. De Vos, « *Positieve actie en discriminatie in het Europese en Belgische discriminatierecht* », in C. Bayart, S. Sottiaux et S. Van Drooghenbroeck (éds.), *De nieuwe federale anti-discriminatie wetten*, Bruges, Die Keure, 2008, p. 316.

(11) *Note de bas de page 20 de l'avis cité* : Voir, quant à la règle du quota appliquée au Conseil supérieur de la Justice, les constatations du Comité des droits de l'homme du 7 juillet 2004, Jacobs c. Belgique, n° 943/2000 (CCPR/C/81/D/943/2000).

onderworpen aan een objectieve beoordeling, die rekening houdt met alle criteria betreffende de persoon van de sollicitanten en de aan vrouwelijke kandidaten toegekende voorrang buiten toepassing laat, wanneer één of meer van die criteria de balans ten gunste van de mannelijke kandidaat doen doorslaan.

23. Derhalve is een maatregel volgens welke vrouwelijke kandidaten in sectoren van de openbare dienst waarin zij ondervertegenwoordigd zijn, bij voorrang moeten worden bevorderd, verenigbaar met het gemeenschapsrecht :

- wanneer hij vrouwelijke kandidaten met een gelijke kwalificatie als hun mannelijke medekandidaten niet automatisch en onvoorwaardelijk voorrang verleent, en
- wanneer de sollicitaties worden onderworpen aan een objectieve beoordeling, die rekening houdt met de bijzondere persoonlijke situatie van alle kandidaten. »⁽⁸⁾.

Het begrip « openingsclausule » wordt in de rechtspraak van het HvJEU omschreven als de « clausule [...] volgens welke vrouwen niet bij voorrang moeten worden bevorderd, indien met de persoon van een mannelijke kandidaat verband houdende redenen de balans in diens voordeel doen doorslaan »⁽⁹⁾.

De toepassing van deze rechtspraak op de opgelegde verplichting om, zonder mogelijkheid ervan af te wijken, een quotum na te leven van een derde vrouwen of mannen in een raad van bestuur zowel in het geval van een economisch overheidsbedrijf als in het geval van de Nationale Loterij, brengt het ernstige risico met zich mee dat die verplichting stuit op de principes van toelaatbaarheid van een positieve actie ten gunste van personen van een bepaald geslacht zoals het HvJEU ze duidelijk heeft gemaakt⁽¹⁰⁾. In een aantal situaties kan de naleving van een dergelijk quotum er immers toe leiden dat een bestuurder wordt gekozen die van het vereiste geslacht is, slechts omdat het quotum niet bereikt is. Deze keuze zal dus onafhankelijk van een objectieve beoordeling van de persoonlijke situatie van alle kandidaten worden gemaakt, omdat, luidens de wet, voorrang moet worden gegeven aan die kandidaat, zelfs al is hij ondergekwificeerd ten opzichte van andere kandidaten, gegeven het feit dat deze andere kandidaten van het andere geslacht zijn⁽¹¹⁾.

16. Tot besluit zij het volgende gesteld. Enerzijds streeft het dispositief van het wetsvoorstel een doelstelling na die overeenstemt met de bepaling van het begrip positieve actie zoals opgevat door zowel het intern als het internationaal en, meer bepaald, het Europees recht, namelijk het bevorderen van een evenwichtigere aanwezigheid van vrouwen en mannen in de bestuursorganen van de economische overheidsbedrijven en in

(8) *Voetmoot 17 van het geciteerde advies* : HvJEU, 28 maart 2000, nr. C-158/97, Badeck e.a., *Jur. HvJ* 2000, I, 1875, concl. A. Saggio. Zie ook HvJEU, 17 oktober 1995, nr. C-450/93, Kalanke / Freie Hansestadt Bremen, *Jur. HvJ* 1995, I, 3051, overweging 23, concl. G. Tesaurò; HvJEU, 11 november 1997, nr. C-409/95, Marschall / Land Nordrhein-Westfalen, *Jur. HvJ* 1997, I, 6363, overweging 33, concl. F. Jacobs en HvJEU, 6 juli 2000, nr. C-407/98, Abrahamsson, *Jur. HvJ* 2000, I-05539, overweging 20.

(9) *Voetmoot 16 van het geciteerde advies* : HvJEU, Badeck e.a., voornoemd arrest, overweging 18.

(10) *Voetmoot 19 van het geciteerde advies* : Voor een overzicht van de rechtspraak van het HvJEU, zie D. Cuyper en C. Van Vyve, « *De criteria voor positieve actie in de rechtspraak van de hoogste rechtscolleges* », in C. Bayart, S. Sottiaux, S. Van Drooghenbroeck (éds.), *Actualités du droit de la lutte contre la discrimination*, Brugge, Die Keure, 2010, 272; M. De Vos, « *Positieve actie en discriminatie in het Europese en Belgische discriminatierecht* », in C. Bayart, S. Sottiaux et S. Van Drooghenbroeck (éds.), *De nieuwe federale antidiscriminatie wetten*, Brugge, Die Keure, 2008, 316.

(11) *Voetmoot 20 van het geciteerde advies* : betreffende de regel van het quotum toegepast in de Hoge Raad voor Justitie, zie de vaststellingen van de Mensenrechtencommissie van 7 juli 2004, Jacobs t. België, nr. 943/2000 (CCPR/C/81/D/943/2000).

demeure pas moins que, pour assurer la conformité de la concrétisation de cet objectif aux normes supérieures de droit, il s'indiquerait d'adapter le dispositif de la proposition de loi en assortissant le quota, par exemple, d'une clause d'ouverture ⁽¹²⁾. Ceci paraît d'autant plus indiqué que la sanction prévue du non-respect du quota est celle de la nullité de la nomination de l'administrateur opérée en méconnaissance de la règle du quota. ».

5.2. Une clause d'ouverture semble également indiquée dans la présente réglementation, d'autant plus que le délégué a précisé que, de toute façon, l'intention est de prendre aussi en considération les titres et mérites des candidats.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Article 3

6.1. Eu égard à l'article 3, § 1er, du projet, on écrira à l'alinéa 1er du paragraphe 2 « qui sont nommés ou dont la nomination est proposée par ».

6.2. À l'article 3, § 2, alinéa 2, on précisera que la règle selon laquelle l'organe de gestion ne peut plus délibérer valablement ne s'applique qu'après l'expiration du délai de trois mois.

6.3. L'article 3, § 2, alinéa 3, énonce que le Gouvernement pourra accorder une dérogation unique dûment motivée pour un délai maximal d'un an. Par souci de sécurité juridique, il est recommandé de déterminer à quel moment, sous quelles conditions et selon quelle procédure une dérogation peut être accordée.

6.4. En ce qui concerne la mesure transitoire insérée à l'article 3, § 5, le délégué a déclaré que le respect du quota « geleidelijk zal worden doorgevoerd bij gedeeltelijke vernieuwingen en niet zal gelden vanaf de eerste gedeeltelijke vernieuwing ». Or, cela ne ressort pas du texte du projet. En outre, le régime proposé par le délégué ne favorise pas la sécurité juridique, étant donné qu'on n'aperçoit pas à partir de quel moment l'obligation s'applique de manière effective. Il convient dès lors de revoir la mesure transitoire en projet.

Article 4

Il y a lieu de refondre l'article 4 du projet en une disposition qui abroge (et non : « annule et remplace ») l'ordonnance du 4 septembre 2008.

(12) *Note de bas de page 21 de l'avis cité* : Ce faisant d'ailleurs, le texte répondra plus adéquatement aux déclarations faites, lors des travaux préparatoires, quant à la portée de la proposition de loi. En effet, à la question de savoir ce qu'il faut entendre par « équivalence des personnes » conçue comme l'un des critères de compatibilité d'une action positive au regard du droit européen, la représentante de la vice-première ministre et ministre de l'Emploi et de l'Égalité des chances a expliqué qu'« il faut éviter de placer la barre plus bas pour certaines personnes, en exigeant de leur part des critères de qualification moindre. Il faut partir du principe que toutes les personnes sont équivalentes et qu'elles doivent donc aussi avoir des compétences comparables pour accéder à certaines fonctions », propos par ailleurs confirmés par différents députés en commission (rapport de la Chambre, *op. cit.* pp. 89 et 90). Voir, dans le même sens, le décret de l'Autorité flamande du 13 juillet 2007 précité qui, en son article 5, prévoit la possibilité de déroger au quota d'un tiers lorsqu'il est impossible de le satisfaire. L'arrêt du Gouvernement flamand du 26 octobre 2007 fixant la procédure d'exception pour une participation plus équilibrée de femmes et d'hommes dans les organes d'avis et d'administration de l'Autorité flamande, précise la procédure à suivre pour obtenir une telle dérogation.

de Nationale Loterij. Anderzijds lijkt het echter raadzaam het dispositief van het wetsvoorstel aan te passen door het quotum te koppelen aan, bijvoorbeeld, een openingsclausule, om er zeker van te zijn dat de concrete uitvoering van deze doelstelling strookt met de hogere rechtsnormen ⁽¹²⁾. Dit lijkt des te meer aangewezen daar de straf die op het niet-naleven van het quotum staat, de nietigheid is van de benoeming van de bestuurder, gedaan met miskenning van de quotumregel. ».

5.2. Een openingsclausule lijkt ook in de voorliggende regeling aangewezen, te meer omdat de gemachtigde heeft verduidelijkt dat het in elk geval de bedoeling is om ook rekening te houden met de titels en verdiensten van de kandidaten.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 3

6.1. Gelet op wat is bepaald in artikel 3, § 1, van het ontwerp, dient in het eerste lid van paragraaf 2 te worden geschreven « die worden benoemd of waarvan de benoeming wordt voorgesteld door ».

6.2. In artikel 3, § 2, tweede lid, dient te worden verduidelijkt dat de regel dat het bestuursorgaan geen geldige besluiten meer kan nemen eerst ingaat nadat de termijn van drie maanden is verstreken.

6.3. In artikel 3, § 2, derde lid, wordt bepaald dat de Regering een met redenen « beklede » (lees in de Nederlandse tekst : omklede) uitzondering zal kunnen toekennen, die maximaal een jaar geldig is. Ter wille van de rechtszekerheid verdient het aanbeveling te bepalen wanneer, onder welke voorwaarden en volgens welke procedure een uitzondering kan worden toegekend.

6.4. Wat betreft de overgangsregeling opgenomen in artikel 3, § 5, heeft de gemachtigde verklaard dat het voldoen aan het quotum « geleidelijk zal worden doorgevoerd bij gedeeltelijke vernieuwingen en niet zal gelden vanaf de eerste gedeeltelijke vernieuwing ». Dit blijkt evenwel niet uit de tekst van het ontwerp. Bovendien is de door de gemachtigde voorgestelde regeling niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid, aangezien niet duidelijk is vanaf wanneer de verplichting dan wel effectief geldt. De ontworpen overgangsregeling dient bijgevolg te worden herzien.

Artikel 4

7. Artikel 4 van het ontwerp dient te worden omgewerkt tot een bepaling die voorziet in de opheffing (niet : « vernietigt en vervangt ») van de ordonnantie van 4 september 2008.

(12) *Voetmoot 21 van het geciteerde advies* : Aldus zal de tekst beter beantwoorden aan de verklaringen die tijdens de parlementaire voorbereiding zijn afgelegd over de reikwijdte van het wetsvoorstel. Op de vraag wat dient te worden verstaan onder « gelijkwaardigheid van personen » als een van de criteria voor de aanvaardbaarheid ten aanzien van het Europees recht van een positieve actie, heeft de vertegenwoordigster van de vice-eerste minister en minister van Werk en Gelijke Kansen uitgelegd « dat men moet vermijden dat voor bepaalde personen de lat lager wordt gelegd doordat zij aan minder kwalificatievereisten moeten voldoen. Men dient ervan uit te gaan dat alle personen gelijkwaardig zijn en voor de toegang tot bepaalde functies dus ook vergelijkbare competenties moeten hebben ». Deze verklaring werd voorts bevestigd door verschillende afgevaardigden in de commissie (verslag van de Kamer, *op. cit.*, 89-90). Zie, daarbij aansluitend, het voornoemde decreet van de Vlaamse overheid van 13 juli 2007, waarvan artikel 5 in de mogelijkheid voorziet om af te wijken van het quotum van een derde als onmogelijk aan het quotum kan worden voldaan. Het besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2007 tot vaststelling van de uitzonderingsprocedure inzake een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid licht de te volgen procedure toe om een dergelijke afwijking te verkrijgen.

La chambre était composée de

Messieurs M. VAN DAMME, président de chambre,
 J. BAERT, conseillers d'État,
 W. VAN VAERENBERGH,
 M. TISON, assesseurs de la section de
 L. DENYS, législation,
 Madame M. VERSCHRAEGEN, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par M. F. VANNESTE, auditeur.

Le Greffier,

M. VERSCHRAEGEN

Le Président,

M. VAN DAMME

De kamer was samengesteld uit

De Heren M. VAN DAMME, kamervoorzitter,
 J. BAERT, staatsraden,
 W. VAN VAERENBERGH,
 M. TISON, assessoren van de afdeling
 L. DENYS, Wetgeving,
 Mevrouw M. VERSCHRAEGEN, toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer F. VANNESTE, auditeur.

De Griffier,

M. VERSCHRAEGEN

De Voorzitter,

M. VAN DAMME

PROJET D'ORDONNANCE

visant à garantir, au sein des organes de gestion des personnes morales, une présence équilibrée de femmes et d'hommes parmi les membres nommés par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition de la Ministre chargée de l'Égalité des Chances;

Après en avoir délibéré,

ARRÊTE :

La Ministre chargée de l'Égalité des Chances est chargée de présenter au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Pour l'application de la présente ordonnance, l'on entend par :

1° « Organe de gestion » : le conseil d'administration de la personne morale ou, à défaut, tout autre organe, quelle que soit sa dénomination, qui dispose des pouvoirs normalement attribués à un conseil d'administration et nécessaires à la réalisation de la mission ou de l'objet social de la personne morale à l'exclusion de sa gestion journalière;

2° « Membre » : personne physique nommée pour siéger au sein de l'organe de gestion à l'exclusion du membre de droit.

Article 3

§ 1er. – Lorsque le Gouvernement ou un ministre nome ou propose la nomination, avec ou sans l'intervention d'un tiers, d'une personne physique pour siéger au sein de

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

ertoe strekkende binnen de leden die door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering benoemd worden in de bestuursorganen van rechtspersonen, een evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen te waarborgen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voordracht van de Minister voor Gelijke Kansen,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Minister voor Gelijke Kansen is ermee belast bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt :

Artikel 1

Onderhavige ordonnantie regelt een aangelegenheid beoogd in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van deze ordonnantie, wordt verstaan onder :

1° « Bestuursorgaan » : de raad van bestuur van de rechtspersoon of, hij ontstentenis, elk ander orgaan, ongeacht diens benaming, die over alle bevoegdheden beschikt die normaal gezien toegekend worden aan een raad van bestuur en die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de rechtspersoon, met uitzondering van zijn dagelijks bestuur;

2° « Lid » : natuurlijke persoon die benoemd wordt om zitting te hebben in het bestuursorgaan, met uitzondering van het lid van rechtswege.

Artikel 3

§ 1. – Wanneer de Regering of een minister een natuurlijke persoon benoemt of zijn/haar benoeming voorstelt, met of zonder tussenkomst van een derde partij, om in het

l'organe de gestion d'une personne morale, et ce, conformément à l'ordonnance ou à l'arrêté portant création de ladite personne morale ou à ses statuts, l'obligation prévue au paragraphe 2 du présent article doit être respectée. Sont exclus de l'application de la présente ordonnance, les membres de droit de l'organe de gestion.

§ 2. – Un tiers au moins des membres qui sont nommés au sein d'un organe de gestion par la Région de Bruxelles-Capitale ou par une personne morale contrôlée par elle, doivent être de sexe différent de celui des autres membres nommés par elles. Si parmi ceux-ci le nombre de membres de l'organe de gestion de sexe différent n'atteint pas le minimum fixé par la présente disposition, le prochain membre nommé par la Région ou par une personne morale contrôlée par elle est de ce sexe, faute de quoi, sa nomination est nulle. Il en va de même si une nomination par la Région ou par une personne morale contrôlée par elle a pour effet de faire baisser le nombre des membres de sexe différent sous ce nombre minimum requis.

L'organe de gestion qui n'est pas composé conformément à la présente disposition dispose d'un délai de trois mois pour s'y conformer. A défaut et au terme de ce délai de trois mois, les membres nommés par la Région ou par une personne morale contrôlée par elle ne peuvent valablement délibérer.

Toutefois, une dérogation unique dûment motivée dans l'acte de nomination pourra être accordée – pour un délai maximal d'un an – par décision du Gouvernement.

§ 3. – Lorsqu'un tiers propose au Gouvernement ou à un ministre la nomination d'un membre au sein de l'organe de gestion d'une personne morale, il est tenu de proposer deux candidats de sexe différent. Le Gouvernement procédera au choix entre ces deux candidats en tenant compte de l'obligation de résultat visée au paragraphe 2 du présent article.

Lorsque cette règle n'est pas respectée, le Gouvernement ou le ministre renvoie la proposition.

§ 4. – Chaque année, le Gouvernement soumet au Parlement un rapport d'évaluation sur l'exécution de la présente ordonnance.

§ 5. – À titre transitoire, pour les personnes morales dont l'organe de gestion a été constitué et composé avant l'entrée en vigueur de la présente ordonnance, les obligations visées aux 1er, 2ème et 3ème paragraphes du présent article s'appliqueront au fur et à mesure des renouvellements partiels ou intégraux des mandats au sein de l'organe de gestion.

bestuursorgaan van een rechtspersoon te zetelen, en dit in overeenstemming met de ordonnantie of het besluit tot oprichting van deze rechtspersoon of zijn statuten, moet de verplichting voorzien in paragraaf 2 van dit artikel nageleefd worden. De leden van rechtswege van het bestuursorgaan vallen niet onder de toepassing van deze ordonnantie.

§ 2. – Ten minste een derde van de leden die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of door een door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn in een bestuursorgaan, moet van een ander geslacht zijn dan dat van de overige leden die door hen benoemd zijn. Indien binnen de leden die door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn in een bestuursorgaan, het aantal leden van een ander geslacht kleiner is dan het bij deze bepaling vastgestelde minimum, is het eerstvolgende lid dat door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon wordt benoemd van dat geslacht. Zo niet, is zijn benoeming nietig. Hetzelfde geldt indien een benoeming door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon ertoe leidt dat het aantal van de leden van een ander geslacht daalt tot onder dit vereiste minimumaantal.

Het bestuursorgaan dat niet conform deze bepaling samengesteld is, beschikt over een termijn van drie maanden om zich in regel te stellen. Zo niet kunnen na het verstrijken van deze termijn van drie maanden de leden die door het Gewest of door een door het Gewest gecontroleerde rechtspersoon benoemd zijn, geen geldige besluiten nemen.

Via een regeringsbeslissing zal echter in de benoemingsakte een met redenen beklede uitzondering kunnen worden toegekend, die maximaal een jaar geldig is.

§ 3. – Wanneer een derde partij aan de Regering of aan een minister de benoeming van een lid in het bestuursorgaan van een rechtspersoon voorstelt, dient deze twee kandidaten van een verschillend geslacht voor te stellen. De Regering zal een keuze maken tussen deze twee kandidaten waarbij ze rekening houdt met de resultaatsverbintenis bedoeld in paragraaf 2 van dit artikel.

Indien deze regel niet nageleefd werd, wijst de Regering of de minister het voorstel af.

§ 4. – De Regering legt jaarlijks een evaluatieverslag over de uitvoering van deze ordonnantie voor aan het Parlement.

§ 5. – Voor de rechtspersonen wiens bestuursorgaan opgericht en samengesteld werd vóór de inwerkingtreding van deze ordonnantie zullen, bij wijze van overgangsregeling, de verplichtingen bedoeld in paragraaf 1, 2 en 3 van dit artikel stapsgewijs van toepassing worden bij gedeeltelijke of volledige vernieuwingen van de mandaten in het bestuursorgaan.

Article 4

La présente ordonnance abroge l'ordonnance du 4 septembre 2008 visant à garantir la présence équilibrée de femmes et d'hommes dans les conseils d'administration des organismes pararégionaux de droit ou d'intérêt public.

Bruxelles, le 20 décembre 2012

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique et de la Coopération au Développement,

Charles PICQUÉ

La Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics, des Transports, de l'Informatique régionale et communale et du Port de Bruxelles,

Brigitte GROUWELS

Artikel 4

Deze ordonnantie heft de ordonnantie van 4 september 2008 ertoe strekkende in de raden van bestuur van de pararegionale instellingen naar publiek recht of van openbaar belang een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen te waarborgen op.

Brussel, 20 december 2012

De Minister-President belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Nethheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Charles PICQUÉ

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Openbare Werken, Vervoer, Gewestelijke en Gemeentelijke Informatica en de Haven van Brussel,

Brigitte GROUWELS